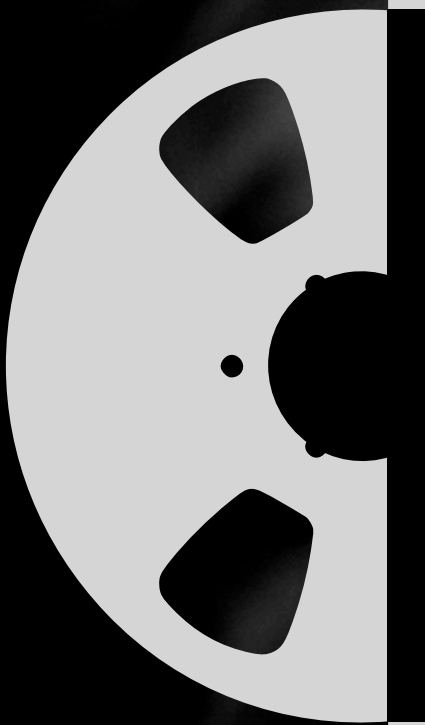


**LÁSZLÓ BORBÉLY**



**MY REEL CLUB**

**J. S. BACH: GOLDBERG-VARIATIONEN, BWV 988**

Forkel, the author of the first significant Bach monograph, tells the story of the origin of the composition. According to him, the great Johann Sebastian was commissioned by a certain Count Keyserlinck to compose the Goldberg Variations. The Count suffered from insomnia, therefore he asked the composer whom he had known from earlier to compose some music which his court harpsichordist, Johann Gottlieb Goldberg, could play for him from time to time in the tormenting hours of the night. Bach believed that a series of variations would best suit the purpose so that Goldberg could play different movements each night. Keyserlinck received the score and paid an appreciable sum for the work, handing over a golden plate with a hundred double Louis d'or.

The legend is pleasing but certainly not true in this form. The work was published in 1742, during Bach's lifetime, as the last book of the Klavierübung series, but the cover page does not contain either a dedication for the Count or the name of Goldberg (who, furthermore, was 15 that year). What probably happened was that Bach composed a monumental series of variations independent of Keyserlinck, perhaps not even on his own theme (as it is, though debatedly, supposed today), but on a piece by his talented wife, Anna Magdalena, included in the little family musicbook (Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach). Then, when Keyserlinck (probably a few years later) asked him for a composition, he either gave him a printed copy or the original manuscript itself and the music-loving Count was grateful for this.

The question remains what could have induced Bach to undertake such a huge task at a time when he could not hope for a financial reward. (At the time a composer had to pay for publication and received a certain share from the price of the copies sold. This, however, certainly did not cover his expenses. In fact only 200 copies were printed, of which 18 survived until the 20th century). Was this an unlikely challenge?

The work is not a simple, conventional set of variations. Perhaps it is no exaggeration to call it the king of all variations ever written. Its construction is perfectly planned and unique. The thirty-two bar theme is followed by thirty variations, then the theme returns again. Thus the cycle consists altogether of thirty-two movements. The series is divided into two large sections. The 15th variation is in minor instead of the so far exclusively G major tonality; its ending has a valedictory character. (Bach presumably planned a short rest here.) The 16th variation has a new beginning with a French overture. There are two more minor movements, Variations 21 and 25; the latter is especially daring with harmonies similar to those in the Chromatic Fantasy and Fugue. Every third piece is a canon in a way that the upper two voices move above the bass in canon first at the distance of unison, then second, third, fourth, and so on. In the fourth and fifth canons (Variations 12 and 15) the two upper voices move in mirror. We reach the distance of the octave at Variation 24.

The 27th variation continues the method only partially: it is a canon on the ninth but there are only two parts. Variation 30 is a Quodlibet of well-known folksongs instead of the expected canon on the tenth. Variations 4, 7, 10, and some others are character pieces (No. 7 is a gigue, No.10 is a fugato, but No. 16, the French overture, also belongs to this group), others (from Variation 5) are virtuoso pieces utilising the technical possibilities of the two-manual harpsichord and are rather difficult to play on the piano, since the two hands always cross owing to the lack of the other manual. It remains an unanswered question how Goldberg could cope with the task. Because, even if not at the age of 15, he probably played these movements for the sleepless Count at some time.

*Sándor Kovács*  
musicologist

English translation: Kata Ittész

Bach Goldberg-variációi óriási hangszeres  
tudást kívánnak az előadótól. Szinte  
emberfeletti nehézségekkel kell variációnként  
megküzdeni.

Borbély hátról megharcolt azért, hogy  
megismeresse az eszköztöket mindehhez.

Hozzájárul még mély, alázatos, tisztelettel  
közeledése a mű növegetéshez.

Nagyon becsülöm teljesítményét.

Kurtág György

Bach's Goldberg Variations require great mastery of the instrument from the performer. The difficulties to contend with in each variation are almost superhuman.

László Borbély has fought the fight to gain the tools for this. His profound, humble and respectful approach to the text of the work also contributes ...

I greatly honour his achievement.

*György Kurtág*





Life not worth living without Bach's music. Even though we usually put obstacles in our way to Bach (and other composers), his music excels every time with its directness, immediacy, unlimited variability and its unique tone which can mediate between heaven and earth.

But why the Goldberg Variations?

First because I was an admirer of Glenn Gould's idiosyncrasy (to me his Goldberg recordings are benchmarks), second – and in the end it was the main reason – I was being attracted to pieces (and arts) where complexity and grandiosity makes the way of understanding very different from normal everyday practice. At the same time understanding this music and working on it means a particular challenge at mental and physical level. This music has plenty of musical faces and emotions of human life, such as doubt, misery, failure; but certainty and happiness, too. Playing this music is an essential source of mental and spiritual experience, so I would like to wish the same for my future listeners, as well.

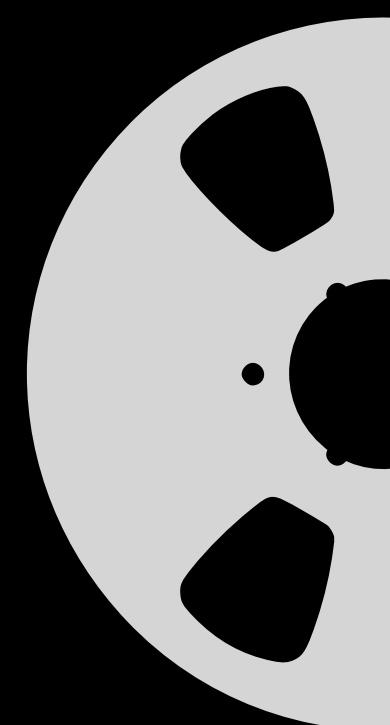
*László Borbély*

## Disc I.

01. Aria
02. Variatio 1. a 1 Clav.
03. Variatio 2. a 1 Clav.
04. Variatio 3. Canone all' Unisono a 1 Clav.
05. Variatio 4. a 1 Clav.
06. Variatio 5. a 1 ô vero 2 Clav.
07. Variatio 6. Canone alla Seconda a 1 Clav.
08. Variatio 7. a 1 ô vero 2 Clav. (al tempo di Giga)
09. Variatio 8. a 2 Clav.
10. Variatio 9. Canone alla Terza a 1 Clav.
11. Variatio 10. Fughetta a 1 Clav.
12. Variatio 11. a 2 Clav.
13. Variatio 12. Canone alla Quarta a 1 Clav.
14. Variatio 13. a 2 Clav.
15. Variatio 14. a 2 Clav.
16. Variatio 15. Canone alla Quinta a 1 Clav. (Andante)

## Disc II.

17. Variatio 16. Ouverture a 1 Clav.
18. Variatio 17. a 2 Clav.
19. Variatio 18. Canone alla Sexta a 1 Clav.
20. Variatio 19. a 1 Clav.
21. Variatio 20. a 2 Clav.
22. Variatio 21. Canone alla Settima a 1 Clav.
23. Variatio 22. a 1 Clav. (Alla breve)
24. Variatio 23. a 2 Clav.
25. Variatio 24. Canone all' Ottava a 1 Clav.
26. Variatio 25. a 2 Clav. (Adagio)
27. Variatio 26. a 2 Clav.
28. Variatio 27. Canone alla Nona a 2 Clav.
29. Variatio 28. a 2 Clav.
30. Variatio 29. a 1 ô vero 2 Clav.
31. Variatio 30. Quodlibet a 1 Clav.
32. Aria



**MY REEL CLUB**

**LÁSZLÓ BORBÉLY**

**J. S. Bach: Goldberg-Variationen**

(Aria mit verschiedenen Veränderungen) BWV 988

Live recording at the **Supersize Recording Studio**,  
Hungary, **31 August, 2019**

Balance and recording engineer: **András Makay**

My Reel Club DSD Production: **Ferenc Koscsó, Gábor Szendrő**

Piano: **Steinway & Sons Model D Grand Piano**

Piano technician: **Balázs Tóth**

Cover: **HRZ**

Cover photo, photos: **Mihály Borsos**

Recorded audio formats:

**Native DSD 256**, PIRAMIX, Merging Hapi

Microphones, pre amp, effects, cables:

DPA 4007 Stereo pairs,

API 3124+, Quantec 2493 Yardstick, Teletronix LA-2A,

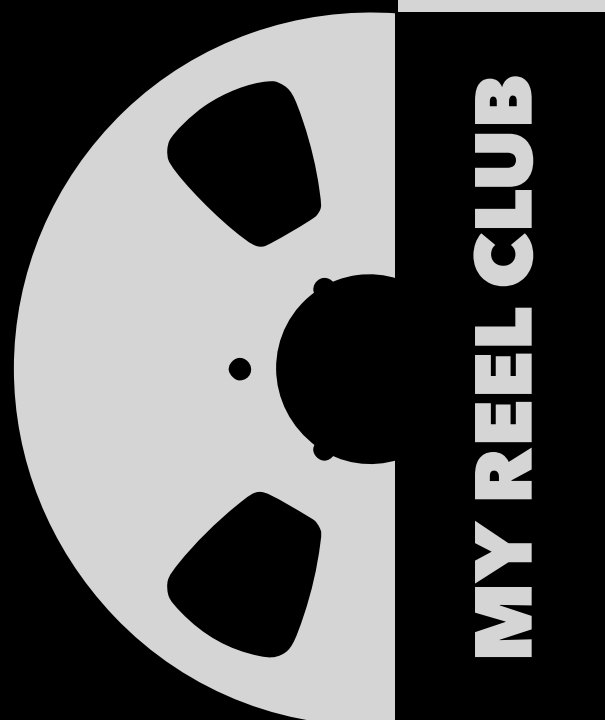
Wireworld Micro-Platinum OCC Silver

High-End file format conversion by Signalist's Hqplayer Pro

Producer: **Róbert Zoltán Hunka**

©2019 Hunnia Records & Film Production

**MRC 1901**



**MY REEL CLUB**

<http://myreel.club/Home.html>

**POWERED BY:**

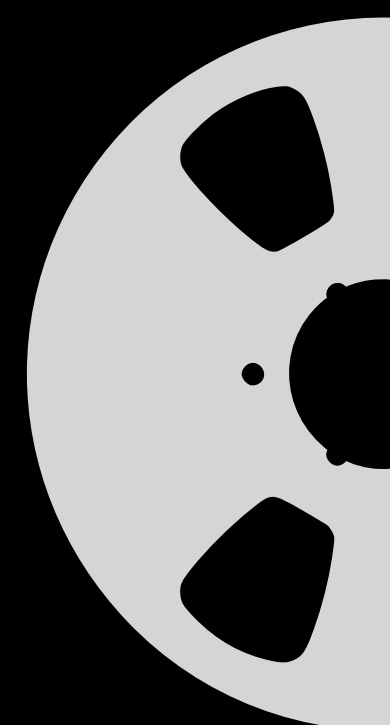
Hunnia Records & Film Production

SuperSize Recording Studio

Merging Technologies

Wireworld Cable Technology

Sygnalist Hqplayer Pro



**MY REEL CLUB**

Forkel, az első jelentős Bach-monográfia írója meséli el a történetet, mely szerint a nagy Johann Sebastian egy bizonyos Keyserlinck gróf megrendelése alapján komponálta volna az ún. Goldberg-variációkat. A gróf álmatlanságban szenvedett, és ezért megkérte a zeneszerzőt, akit már régebb óta ismert, írjon számára olyan muzsikát, amelyet házi csembalistája, Johann Gottlieb Goldberg játszogathatna az éjgyötrő óráiban. Bach úgy gondolta, ennek a célnak egy variációsorozat felel meg legjobban – Goldberg majd minden este más és más tételket szólaltat meg belőle. Keyserlinck megkapta a kottát és busásan fizetett érte, egy aranytálban száz dupla Lajos-aranyat adott.

A legenda szép, ám így, ebben a formában biztosan nem igaz. A mű ugyanis még Bach életében megjelent nyomtatásban, 1742-ben, a Klavier-Übung sorozat utolsó részeként, de a kotta címlapjára nincs rányomtatva a megrendelőnek szóló ajánlás, s nincs ott Goldberg neve sem (aki melleleg a jelzett esztendőben tizenötödik életévében járt). Az történhetett tehát, hogy Bach Keyserlinck-től függetlenül teremtett egy nagyszabású variációsort, mai (persze vitatott) feltételezések szerint talán nem is saját témájára, hanem muzikális felesége, Anna Magdalena szép darabjára, ami bekerült a kis családi kottáskönyvbe (Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach), aztán amikor Keyserlinck kéréssel fordult hozzá (alighanem pár évvel később), vagy a nyomtatott példányokból adott egyet, vagy magát az eredeti kéziratot, a zeneszerető gróf pedig ezért is hálás volt.

A kérdés most már csak az, mi vezette Bachot, amikor ilyen hatalmas feladatra vállalkozott – a jelek szerint még akkor, amikor nem remélhetett érte anyagi hasznot. (Abban a korban a publikálásért a zeneszerzőnek kellett fizetnie, az eladott példányok árából aztán kapott bizonyos részt, de ez biztosan nem fedezte a költségeket. N.B. a kiadványból mindössze kétszáz példány készült, tizennyolc maradt fenn a huszadik századig.) Sajátos becsvágy?

A mű nem egyszerű, szokványos variációsor. Talán nem túlzás azt állítani, minden valaha írt és írandó variációsorozat királya. Felépítése tökéletesen végiggondolt és egyedi. Harminckét ütemes a téma, harminc változat követi, majd ismét megszólaltatandó a téma – azaz a ciklus összesen harminckét tétel. Két nagy részből áll. A tizenötödik variáció az addig kizárólagos G-dúr helyett moll hangnemű, a vége szinte búcsúzó (Bach feltehetően itt rövid pihenő-szünetet képzelt el), a tizenhatodik újratekzés, francia nyitánnyal. Még két moll tétel akad, a huszonegyedik és huszonötödik, utóbbi különösen merész, a kromatikus fantázia és fúgához hasonló harmóniákkal. Minden harmadik darab kánon. Mégpedig úgy, hogy a basszus felett a felső két szólam mozog kánonban, először prím, majd szekund, terc, kvart, stb. távolságra. A kvart- és kvintkánonban (tizenkettedik és tizenötödik variáció) a két felső szólam tükörben mozog.

A huszonnegyedik variációnál érjük el az oktávot. A huszonhetedik tétel részben folytatja a sort (nónakánon), de már csak két szólam szól. A harmincadik pedig a várt decimakánon helyett ismert népdalokat idéző Quodlibet. A negyedik, hetedik, tizedik, stb. tételek karakterdarabok (a hetedik például gigue, a tizedik fugato, és persze ide tartozik a tizenhatodik variáció, a francia nyitány is), a továbbiak pedig (az ötödik variációtól) a kétmanuális csembaló technikai lehetőségeit kihasználó, virtuóz zenék, amelyeket zongorán – két manuál hiányában – igen nehéz eljátszani, hiszen a két kéz állandóan keresztezi egymást. Örök kérdés marad, Goldberg hogyan birkózott meg a feladattal. Mert ha nem is tizenöt évesen, de valamikor nyilván játszotta a tételeket álmatlan ura előtt.

*Kovács Sándor*  
zenetudós





Bach zenéje nélkül lehet élni, de nem nagyon érdemes. S bár szeretünk újra és újra falakat emelni a Mester és mi közénk, mégis, zenéje mindenkor kitűnik közvetlenségével, kimeríthetetlen variabilitásával, Egeket ostromló hangjával.

S hogy miért "a Goldberg"?

Egyrészt, mert sokunkhoz hasonlóan én is Glenn Gould felvételein és hamisíthatatlan géniuszának csodálatán szocializálódtam, másrészt – és ez volt a fő ok –, mindig is különös vonzalmat éreztem az olyan monstruózus művek iránt, melyek befogadása a szokásos gyakorlaton messze kívül esik, egyúttal különleges szellemi-fizikai kihívást jelent. Ezért is esett választásom erre a műre, mely megszámlálhatatlan "zenés arcot" foglal magába, az emberélet valamennyi kételyét, gyötrelmét, kudarcát, de bizonyosságát, örömét is. E mű mindenkor szellemi és fizikai élmény forrása is számomra.

*Borbély László*